

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ
УПРАВЛІННЯ ТА МОНІТОРИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КРИТИЧНОЇ
ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.134.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 219-П-Д23
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

(підпис)

Іван КОВАЛЕНКО

Керівник: доцент, канд. екон. наук
Юлія УТКІНА

Рецензент: професор, д-р екон. наук
Олена ЗОРІНА

2025

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 13 слайдів презентації, 107 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 24 рисунки, 11 таблиць, 83 літературних джерел.

Ключові слова: ОСНОВНІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВА, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО, ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ, ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Об'єктом дослідження є процес реалізації інноваційної діяльності на підприємстві.

Метою дослідження є розробка та оцінка ефективності впровадження сучасних систем управління та контролю на підприємствах критичної інфраструктури.

У кваліфікаційній роботі запропоновано підходи до реалізації інноваційно-інвестиційного забезпечення процесів модернізації виробничої діяльності, яка складовою частиною економічної політики, яка проводиться державою, галузями, регіонами, підприємствами, шляхом встановлення масштабів і структури інноваційних інвестицій, джерел формування, напрямків їх раціонального використання, відновлення технічної бази виробництва, розвитку ринкових механізмів та підвищення рівня життя населення.

Доведено, що інноваційно-інвестиційний розвиток буде забезпечувати ефективність і стабільність, якщо основою управління стане превентивний облік впливів, що відхиляють, факторів ризику.

Обґрунтовано, що стратегічне прогнозування і планування інноваційно-інвестиційного процесу виробничої діяльності сприяє вирішенню завдань соціально-економічної стратегії країни і спрямовується на реконструкцію тих підприємств, які здатні за короткий термін стати конкурентоспроможними на світовому ринку, задовольняти внутрішній попит населення в продукції та послугах, підвищувати зайнятість населення, отримувати високий прибуток і сплачувати податки, відроджувати вітчизняне виробництво і скорочувати необхідність імпорту товарів, розвивати науку та наукоємні виробництва.

ABSTRACT

This qualification work includes 13 presentation slides, 107 sheets of explanatory notes in A4 format, including 24 figures, 11 tables, 83 literary sources.

Keywords: FIXED FUNDS OF THE ENTERPRISE, ECONOMIC EFFICIENCY, ENTERPRISE, INNOVATIVE ACTIVITY, MODERNIZATION OF FIXED FUNDS, INVESTMENT SUPPORT OF INNOVATIVE ACTIVITY.

The object of the study is the process of implementing innovative activity at the enterprise.

The purpose of the study is to develop and assess the effectiveness of the implementation of modern management and control systems at critical infrastructure enterprises.

The qualification work proposes approaches to the implementation of innovative and investment support for the processes of modernization of production activity, which is an integral part of the economic policy pursued by the state, industries, regions, and enterprises, by establishing the scale and structure of innovative investments, sources of formation, directions of their rational use, restoration of the technical base of production, development of market mechanisms, and improvement of the standard of living of the population.

It is proven that innovative and investment development will ensure efficiency and stability if the basis of management is preventive accounting of the deviating influences of risk factors.

It is substantiated that strategic forecasting and planning of the innovative and investment process of production activities contributes to solving the tasks of the country's socio-economic strategy and is aimed at the reconstruction of those enterprises that are able to become competitive in the world market in a short time, satisfy the domestic demand of the population in products and services, increase employment of the population, receive high profits and pay taxes, revive domestic production and reduce the need for imports of goods, develop science and knowledge-intensive industries.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітня програма: «Підприємництво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

 Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**
Коваленку Івану Сергійовичу

1 Тема «Оцінка ефективності запровадження сучасних систем управління та моніторингу на підприємствах критичної енергетичної інфраструктури»

керівник Уткіна Юлія Миколаївна, канд. екон. наук, доцент

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 23/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) підприємства за 2021-2023 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) підприємства за 2021-2023 рр.

Звіт з праці підприємства за 2021-2023 рр.

Звіт про наявність та рух основних засобів підприємства за 2021-2023 рр.

Звіт про рух грошових коштів підприємства за 2021-2023 рр.

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників підприємства за 2021-2023 рр.

Науково-методична література

Статистична інформація

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні основи інноваційної діяльності підприємств в Україні

2 Аналіз господарської діяльності підприємства енергетичної інфраструктури

3 Оцінка ефективності інноваційного менеджменту підприємства критичної енергетичної інфраструктури

5 Перелік графічного матеріалу

1 Мета, завдання, предмет та об'єкт кваліфікаційної роботи

1-4 Теоретичні основи інноваційного менеджменту на підприємствах

5 Аналіз обсягів виконаних робіт підприємства у 2021-2023 рр.

6 Аналіз показників з праці підприємства у 2021-2023 рр.

7 Аналіз використання основних фондів підприємства у 2021-2023 рр.

8 Аналіз собівартості продукції підприємства у 2021-2023 рр.

9 Аналіз матеріальних витрат на виробництво продукції підприємства у 2021-2023 рр.

10 Аналіз прибутку та рентабельності підприємства у 2021-2023 рр.

11-13 Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні основи інноваційної діяльності підприємств в Україні	22.10.2024	викон.
2 Аналіз господарської діяльності підприємства критичної енергетичної інфраструктури	01.11.2024	викон.
3 Оцінка ефективності інноваційного менеджменту підприємства критичної енергетичної інфраструктури	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент

Іван КОВАЛЕНКО

Керівник

Юлія УТКІНА

Зміст

Вступ	6
1 Теоретичні основи інноваційної діяльності підприємств в Україні	11
1.1 Організація інноваційного процесу на підприємстві	11
1.2 Характеристика методів і видів джерел фінансування інноваційної діяльності	17
1.3 Інноваційно-інвестиційне забезпечення модернізації виробничих процесів підприємства	27
Висновок до розділу 1	42
2 Аналіз господарської діяльності підприємства енергетичної інфраструктури	45
2.1 Аналіз обсягів виконаних робіт	45
2.2 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів	47
2.3 Аналіз ефективності використання основних фондів	52
2.4 Аналіз витрат на виконання робіт	57
2.5 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	64
Висновок до розділу 2	68
3 Оцінка ефективності інноваційного менеджменту підприємства критичної енергетичної інфраструктури	72
3.1 Теоретичні аспекти удосконалення інноваційного менеджменту на підприємстві	72
3.2 Управління інноваційним розвитком підприємств енергетичної промисловості	78
3.3 Розрахунок економічної ефективності впровадження системи	

					<i>МРЕ.134.01.06 ПЗ</i>			
Зм..	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Оцінка ефективності запровадження сучасних систем управління та моніторингу на підприємствах критичної енергетичної інфраструктури	Літ.	Аркуш	Аркушів
Розробив	Коваленко						4	107
Перевірів	Уткіна							
Реценз.								
Н. Контр.	Назаренко							
Утверд.	Дикань					<i>УкрДУЗТ</i>		

управління та моніторингу на підприємстві	82
Висновок до розділу 3	89
Висновок	92
Список використаних джерел	100

					<i>МРЕ.134.01.06 ПЗ</i>	<i>Арк.</i>
<i>Змн.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дат</i>		

Список використаних джерел

- 1 Камінський Л.-Р.Ю. Підходи до організації інноваційної діяльності підприємств в умовах інституційних змін. *Проблеми сучасних трансформацій*: електрон. наук.-практ. журнал. Серія: економіка та управління. 2023. №10. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-04-01/2023-10-04-01>
- 2 Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. К.: Наш формат, 2020. 424 с.
- 3 Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / М.П. Бутко та ін.; за заг. ред. М.П. Бутка. К.: Центр учбової літератури, 2022. 376 с.
- 4 Шквиря Н.О. Теоретичні основи стратегічного менеджменту підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 40. С. 328-333.
- 5 Сумець О.М. Стратегічний менеджмент: підруч. Харів: ХНУПС, 2021. 208 с.
- 6 Cravens D.W., Nigel F.P. Strategic Marketing/ 10th Editional. NY: Mc Graw Hill Education, 2012. 672 p.
- 7 Porter M.E. On Competition. Brighton: Harvard Business School Press, 1998. 485 p.
- 8 Забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту: навч. посіб. / В.Л. Дикань, Ю.Т. Боровик, О.М. Полякова, Ю.М. Уткіна. Х.: УкрДАЗТ, 2011. 387 с.
- 9 Уткіна Ю.М., Остапюк Б.Я. Інноваційний розвиток у механізмі забезпечення глобальної конкурентоспроможності підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №61. С. 167-173
- 10 Ткачук О.М., Германюк Н.В. Сучасне удосконалення інноваційної діяльності підприємства. *Економіка і організація управління*. 2020. Вип. 4(40). С. 90-99.
- 11 Вербовський І., Кисла О. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства (організації). *Адаптивне управління: теорія і*

практика: електрон. наук. фахове вид. Серія Економіка. 2024. №19(38). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/704/602>

12 Adamiv M. Innovation as a key driving force of Ukraine's economic development in new condition. *Проблеми сучасних трансформацій*: електрон. наук.-практ. журнал. Серія: економіка та управління. 2023. №10. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-03-05/2023-10-03-05>

13 Вдовиченко Р.П. Особливості сучасного управління персоналом *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2022. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=935>

14 Економіка і організація інноваційної діяльності на залізничному транспорті: навч. посіб. / В.Л. Дикань, О.Г. Кірдіна, І.Л. Назаренко, Ю.М. Уткіна. Х.: УкрДАЗТ, 2014. 225 с.

15 Іванець Д.В. Методичні засади оцінювання результативності інноваційної діяльності підприємств з позицій їхньої конкурентоспроможності. *Економічний вісник*. 2023. №2. С. 145-151.

16 Недбалюк О.П., Урбанович В.А. Планування інноваційної діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. 12. С. 310-314.

17 Краснокутська Н.С., Кабанець І.А. Стратегічне управління: навч посіб. Х.: НТУ «ХП», 2023. 460 с.

18 Буняк Н.М. Особливості мережевої організації інноваційної діяльності. *Економічний простір*. 2021. №168. С. 7-10.

19 Соколюк С.Ю. Способи та принципи організації інноваційної діяльності підприємств. *Інтелект XXI*. 2018. №2. С. 150-154.

20 Lambin J.-J. Strategic Marketing Management. NY: McGraw-Hill, 1996. 460 p.

21 Микитюк В.П. Оцінювання ефективності інноваційного проекту з позицій інвестиційного аспекту. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія Економічні науки. 2017. №5. С. 156-161.

22 Постова В.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств ресторанного бізнесу. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021.

- Вип. 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/192/184>
- 23 Чухраєва Н.М. Циганова К.В. Проблеми активізації інноваційної діяльності підприємств України. *Ефективна економіка*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/56.pdf
- 24 Найчук-Хрущ М.Б., Романюк В.М. Активізація інноваційної діяльності підприємств на засадах інструменту лізингу об'єктів інтелектуальної власності в умовах виходу на зовнішні ринки. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2023. Вип. 58. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3351/3278>
- 25 Шандова Н.В., Тарасюк А.В. Концептуальні засади активізації інноваційної діяльності підприємств. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2023. Вип. 104. С. 68-78.
- 26 Супрун С.Д., Давидюк Л.П. Основні принципи активізації інноваційної діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2020. №159. С. 111-114.
- 27 Франчук Т.М. Активізація інноваційної діяльності вітчизняних підприємств: основні завдання державної фінансової політики. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 5(16). С. 92-97.
- 28 Mescon M.H. Albert M., Khedoori F. Management. NY: HarperCollins Publishers LLC, 1985. 460 p.
- 29 Дідович Ю., Латинін К., Кубиній В. Напрямки активізації інноваційної діяльності в регіоні. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. №2(79). С. 27-38.
- 30 Бойківська Г., Овчарук О., Ткаченко Д. Управління персоналом підприємств з урахуванням принципів сталого розвитку. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. №1. С. 105-110.
- 31 Ушеренко С.В. Активізація інноваційної діяльності підприємств в Україні: імперативи та засади державної підтримки. *Бізнес-Інформ*. 2019. №8. С. 72-81.
- 32 Thomson K.R., Mathys N.J. Cases in Management. Boston: Houghton Mifflin Company, 1990. 352 p.
- 33 Freeman C., Soete L. The Economics of Industrial Innovation. 3rd Edition.

London: The MIT Press, 1997. 470 p.

34 Maslow A. The need to know and the fear of knowing. *Journal of General Psychology*. 1993. No.68. P. 111-124.

35 Tidd J., Bessant J.R. *Managing Innovation: Integration Technological, Market and Organizational Change*. 6th Editional. Hoboken: Wiley, 2018. 608 p.

36 Захарова О.В., Барбанова І.С. Нормативне підґрунтя активізації інноваційного розвитку регіонів України. *Економіка і організація управління*. 2019. №1(33). С. 53-63.

37 Крилов Д. Інноваційна діяльність підприємства: місія, завдання та особливості організації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №1(33). С. 7-14.

38 Wilkins A., Holtham C. Organizational Creativing: Building a Business Ba-Haus? *Creative Educational*. 2012. Vol.3. No.6A. P. 737-746.

39 Волощук В.Р. Механізм активізації інноваційного розвитку. *Інноваційна економіка*. 2019. №7-8(81). С. 27-33.

40 Improvement of a Mechanism of Providing Economic Security of Enterprises in the System of Global Competitiveness / Yu. Utkina et al. *International Journal of Engineering & Technology*. 2018. Vol. 7(4.3). P. 393-397.

41 Вагонова О.Г., Госалова С.В., Терехов Є.В. Сучасний стан інноваційної діяльності на підприємствах України. *Економічний вісник*. 2020. №3. С. 189-196.

42 Амоша О.І., Саломатина Л.М. Інноваційний розвиток промислових підприємств у регіонах: проблеми та перспективи. *Економіка України*. 2017. №3(664). С. 20-34.

43 Худоба К.В. Ефективність інноваційної діяльності та її забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 622-627.

44 Гринчук Ю.С., Коваль Н.В., Вихор М.В. Менеджмент персоналу: навч. посіб. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2020. 171 с.

45 Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершнюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

46 Тимошенко Н.Ю., Шабанова М.А. Розвиток інноваційної діяльності в

умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. №29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/568/544>

47 Таран-Лала О., Сухорук К. Особливості стратегічного управління підприємством. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. №25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/296/284>

48 Ольвінська Ю.О., Самотоєнкова О.В., Вітковська К.В. Сучасний стан та тенденції розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Економіка та держава*. 2021. №4. С. 64-71.

49 Ковальчук В.В. Маркетингова стратегія підприємства: суть поняття, особливості формування в сучасних умовах господарювання. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №9. С. 156-65.

50 Музиченко-Козловська О.В. Стратегія покращення інноваційної діяльності підприємства на засадах сталого розвитку. *Economics: time realities*. 2024. №2(72). С. 30-38.

51 Буртняк І.В., Пшик Р.В. Аналіз методів управління підприємством. *Наукові перспективи*. 2023. №7(37). С. 302-311.

52 Економічне управління підприємством: навч. посіб. / О.В. Посилкіна та ін. Х.: ХФаУ, 2019. 301 с.

53 Гродовський О.В. Концепції та принципи управління підприємствами. *Наукові перспективи*. 2020. №6(6). С.338-346.

54 Підприємництво: Теоретичні основи організації підприємницької діяльності: підручн. / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 241 с.

55 Коваленко Н.В. Система управління розвитком підприємства та її складники. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 4(72). С. 98-107.

56 Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань та ін. К.: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.

57 Завербний А.С., Білець Л.В., Налутка П.В. Гармонійний інноваційний розвиток економіки України за умови євроінтегрування: проблеми та перспективи. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. Вип. 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/747/718>

58 Залізнюк В.П., Сафонік Н.П. Сучасні тенденції інноваційної діяльності підприємств у міжнародному економічному просторі. *Економічний вісник*. 2021. №4. С. 183-189.

59 Подрез-Ряполова І.В. Особливості визначення ефективності інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2021. №2(34). С. 18-22.

60 Шендерівська Л.П., Кваско А.В. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємств. *Економічний простір*. 2021. №166. С. 74-80.

61 Заїка Ю. Інноваційний менеджмент підприємств в антикризових умовах. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2022. No. 5, Vol. 1. P. 62-67.

62 Поворознюк І.М. Інноваційний менеджмент підприємств індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3434/3362>

63 Бачинська О., Посвалюк О., Скакун В. Управління розвитком персоналу інноваційно-активного підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. №3. С. 66-71.

64 Маліновська О., Корень Д. Інноваційний менеджмент як вимога сучасності. *Молодий вчений*. 2019. №11(75). С. 538-541.

65 Підприємництво: Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 235 с.

66 Уткіна Ю.М., Сюсько К.Ю. Інноваційно-інвестиційні підходи до забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств на глобальних конкурентних ринках. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. №52. С. 149-157.

67 Економічна діагностика: підруч. / В.Л. Дикань та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 284 с.

68 Муха Р. Продуктивність праці на підприємствах та основі напрямки її підвищення. *Галицький економічний вісник*. 2021. №1. Т.48. С. 82-92.

69 Волошина-Сідей В.В., Новак К.С., Яковенко А.В. Сутність та роль розвитку інноваційної діяльності в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*:

електрон. наук. фахове вид. 2021. Вип. 32. URL:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/780/747>

70 Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексюк О.І. Бізнес-діагностика підприємства. К.: КНЕУ, 2018. 340 с.

71 Морозовська Г. Собівартість послуг: особливості формування. *Інтерактивна бухгалтерія*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №89. URL:
<http://inter.buh.com.ua/ua/document/ib/10166/138487>

72 Вовк О.М., Абдулгусейнова А.Р., Дмитрик Х.Ю. Економічна ефективність інноваційних процесів на транспортних підприємствах в умовах інтелектуалізації. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. Вип. 32. URL:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/819>

73 Уткіна Ю.М., Руських А.О. Гейміфікація: потенціал застосування, роль і місце в розвитку підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. №66. С. 139-148.

74 Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №2. Т.2. С. 254-259.

75 Уткіна Ю.М., Тупікова О.Г. Стратегічні напрямки підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №64. С. 94-101.

76 Innovative Entrepreneurship Model in the Management System of Enterprise Competitiveness / S. Drobyazko A. et al. *Journal of Entrepreneurship Educatoinal*. 2019. No.22(4). URL: <https://www.abacademies.org/articles/innovative-entrepreneurship-models-in-the-management-system-of-enterprise-competitiveness-8501.html>

77 Clauss T. Measuring business model innovation: concelitualization, scole development and liroof of lieformance. *Journal of Management*. 2023. No.47(3). P. 385-403.

78 Foss N.J., Saebi T. Fifteen years of research on business model innovation: how far have we come and where should we go? *Journal of Management*. 2023. No.43(1). P. 200-227.

79 Lindel M., Williander M. Circular business model innovation: inherent uncertainties. *Business strategy and the environment*. 2023. No.26(2). P. 182-196.

80 Value uncalitured liersliective for sustainable business model innovation / M. Yang et al. *Journal of Cleaner liroduction*. 2023. No.140. P. 1794-1804.

81 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» / укладачі: В.Л. Дикань, Н.Є. Каличева, І.Л. Назаренко. Х.: УкрДУЗТ, 2023. 62 с.

82 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: метод. посіб. з додержання вимог нормоконтролю у студент. навч. звітності / Козар Л.М. та ін.; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2014. 54 с.

83 Уткіна Ю.М., Ткаченко О.А., Коваленко І.С. Теоретичні аспекти інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. *Нотатки сучасної науки*. 2024. №20. С. 58-69.